

Letošní úroda literární soutěže Trapsavec si zaslouží větší pozornost. Dnes předkládáme jednu z oceněných básní a prózu, která jen velmi těsně skončila pod stupni vítězů, o které si troufnu tvrdit, že patří k tomu nejlepšímu v 45. ročníku. Konkurence prozaiků však byla tentokrát nevídaná...

Příjemné čtení **MÍNUS PADE** Jedu na vandr

jasně že načerno

jen ať průvodčí má páku

alespoň pokusit se

vykopnout mě z vlaku

Ale mně je to úplně fuk

i v třiašedesáti

jsem pořád mladej kluk Jak že to dělám

Docela prostě

Při každém pátku

odmáznou si

ze svýho věku

padesátku 3. místo poezie oldpsavců

Miroslav Kazatel Novák, Brno ELIXÍR Obálka bez známky a razítka uložená v poštovní schránce vyvolávala hned na první pohled nepříjemné pocity. Ještě horší pocity vyvolával ručně vypsána adresa, kde stálo pouze „pan Žabák“. Pan Žabák nebyl totiž žádný pan, ale prostě jen Žabák a pan se ve skutečnosti jmenoval Jaroslav Lukáš. Slovo pan ve spojení se slovem Žabák totiž říkalo hodně o tom, že odesílatel toho o adresátovi moc neví. A to vyvolávalo ještě horší pocity. Žabák prohlížel obálku na schodišti ze všech stran a do otevření se mu moc nechtělo ani doma. Nakonec sáhl pro nůž na lince, prořízl úzký hřbet obálky a vytáhl složený list papíru. Podle duhu papíru a podivné vůně hned věděl, že je to parte. „Dne 28.8.2018 navždy odešel po dlouhé a těžké nemoci náš milovaný tatínek a dědeček Jan Kopecký. Vzpomíná dcera Monika s rodinou. Rozloučení se koná 7.9.2018“ Žabák chvíli nechápavě zíral na jméno Jan Kopecký. Přišlo mu povědomé, ale nedokázal je nikam zařadit. „Houdy,“ naskočilo mu najednou. „No jasně. Houdy Kopecký. Tak už to má Houdy za sebou,“ posteskl si polohlasem a lekl se vlastního hlasu, který se odrazil od stěn kuchyně. I toho, že mluví sám k sobě nahlas. Ještě chvíli koukal na černá písmena v černém rámu a pak se otočil k hodinám na zdi. „Půl šestý. To už bude Mrkváč u stolu smrti na vinglu. Tak třetí pivo. To by ještě šlo. Ještě to pobere.“

Rychle složil parte zpět do obálky, obálku strčil do náprsní kapsy pákry a seběhl do přízemí. Ze sklepa vytáhl kolo a rozjel se do kopce. Spěchal. Po čtvrtém pivu by to už Mrkváč nepobral. „Tak Houdy se už prohání po věčnejch lovištích,“ řekl Mrkváč, když dočetl parte a dopil třetí pivo. „No to je fofr. Kolik mu bylo. Jako nám? K šedesáti?“ zvedl prázdný půllitr do vzduchu přesně ně v okamžiku, kdy kolem procházel hospodský.

„Možná o dva nebo o tři roky starší,“ pokýval Žabák hlavou.

„Vidíš to. Moc nechlastal, nekouřil. A co z toho života měl,“ přijal Mrkváč čtvrté osudové pivo. Žabák už neměl moc času.

„Hele, vzpomínáš na tu slezinu, co jsme zakopali u nás na fleku a s Houdym tu flašku. Tenkrát jsme si slíbili, že ji otevřeme, až to jeden z nás zabalí.“

„Ani mi to nepřipomínej. Vždyť jsme tam byli kopat potom, co se Houdy odstěhoval, už nejmíň stokrát. Podle mě ji vykopal sám Houdy a taky sám vypil,“ vytryskly z Mrkváčových očí slzy lítosti. Nad obsahem láhve. Ne nad Houdy osudem.

„Tak o víkendu pojedeme po stoprvé. V pátek na nádraží a polní lopatku s sebou. Jasný?“ šťouchl Žabák do Mrkváče a utrl mu půllitr od úst.

„Se ví. Pátek a lopata. Je mi to jasný,“ a na stvrzení svých slov vypil na ex to čtvrtý a osudový pivo. Pleskání červenobílé plastové pásky zaslechli dřív, než ji zahlédli mezi kmeny stromů. Červenobílá páska působila uprostřed lesa nadpozemsky a nepatřičně. Obklíčila celou paseku, která bývala ještě před několika lety víkend co víkend jejich domovem. Stejně nadpozemsky působily i hřbety mladých holek zanořené do jam, kterými byla paseka doslova poseta. Žabák a Mrkváč došli až k hranici vymezené tleskající páskou a nevěřičně zírali na to, co se na jejich fleku děje. Kam oko dohlédlo, čněla ze země spálená záda z řetízky výčnělků obratlů svázaná pohromadě jen látkovými šňůrkami horního dílu plavek. Na místě bývalého ohniště stál plátěný přístřešek a pod ním seděl propocení voustatý a brýlatý padesátník s dlouhými kudrnatými vlasy. Vedro a pár kilo nadváhy mu evidentně nesedělo. Co chvíli se oval plátěným kloboukem a zabořil zpocení obličej do ručníku, který měl zavěšený kolem krku. Hověl si v plátěném křesílku, plně zaujatý obrazovkou notebooku. Kolem přístřešku stálo vyrovnáno několik řad plastových beden.

„Co je to tady za zvěrstvo,“ zahejkal Mrkváč na záda v nejbližším výkopu.

Z výkopu se vynořila zrzka s dlouhými vlasy, pokropená snad bilionem pih. Letní sluníčko je vytáhlo z kůže tak výrazně, že nebyť zrzavých vlasů, tak se na pozadí haldy vykopané hlíny téměř ztrácela.

„To zvěrstvo je archeologický průzkum,“ zadívala se jejich směrem a ukázala jim dvě řady zřejmě i pihatých zubů.

„Průzkum? A tady?“ zapochyboval Žabák. „A neposlal vás sem náhodou nějaký Houdy,“ pojal najednou podezření, že to s tím úmrtím může být zase jen jedna velká habaďůra.

„Jedná se o projekt Západočeské university. Zjišťovací archeologický průzkum, který vede pan doktor Havel Pečenka. Ten sedí támhle ve stínu,“ kývla hlavou směrem k přístřešku.

„A co tu jako zkoumáte,“ zapojil se do hovoru i Mrkváč.

„No podle projektu se jedná o průzkum materiálních pozůstatků tramského hnutí v podobě zaniklých osad v kontextu kulturní krajiny Čech. Podle skutečnosti tady narážíme pouze na známky toho, jak se tady před padesáti lety chlastalo. Korunková kultura. Tak tomu s holkama říkáme,“ a na důkaz svých slov vylezla z díry a zamířila s plastovým kbelíkem k pásce. Na dně kbelíku chrastila vrstva korunkových uzávěrů od piva.

„Hele. Chodovar 11. Šílenej patok,“ sáhl Mrkváč na dno kbelíku a vytáhl na svět jeden z ozubených exemplářů.

„Vy jste tady na brigádu?“ zvedl doktor Pečenka oči od notebooku, když jej zastínil obrys dvou postav. Nešlo přehlédnout, že očima zacílil na hroty polních lopatek, které jim vyčnívaly nad rameny z usáren.

„Ne. My jsme tady nasraný,“ postavil se před něj Mrkváč a významně zarazil obě dlaně do boků.

„Můžete mi vysvětlit, proč jsou všude ty díry,“ pokračoval ve výhrůžném tónu.

„Myslíte sondy?“ sejmul si doktor Pečenka z kořene nosu brýle a promnul si koutky očí. „Ty díry jsou jednotlivé sondy mnou zkoumaného sektoru. A jak sami vidíte, dochází tady k ukázkovému odkryvu do šachovnice s kontrolními bloky,“ pokračoval zaujatý sám sebou a chybně ignoroval změnu barvy v Mrkváčově obličejí.

„A ta džuzna tam u těch třech borovic?“ ukázal vzteklý Mrkváč do jediné části paseky skrápěné stínem.

„To je také sonda. A 6,“ odpověděl doktor. „A mezi námi pánové, hodně výživná. Tam se psaly

dějiny,“ zasníl se doktor a vrátil brýle na kořen nosu. Potom se sklonil zpátky nad notebook a něco chvíli hledal. „Tak jenom na á šestce zatím 252 korunkových uzávěrů, 127 trhacích aluminiových uzávěrů, 36 víček typu Božkov. Dále zavírací nůž typu Mikov s neumělou rytinou T.O. Debils...“

„T.O. Devils,“ přerušil ho Žabák pohoršeně.

„Že mi to nenapadlo,“ uchechtl se doktor a otřel si čelo ručníkem.

„A co takhle flaška?“ vyhrkl na doktora Mrkváč.

„Vy jste z ústavu?“ zvedl doktor k Mrkváčovi podezřívavý až ostražitý pohled.

„Vypadáme tak?“ naskočili Mrkváčovi na tváři zase rudé fleky.

„Myslím Archeologického ústavu. Jenom že vidíte do evidence nálezů,“ setrval Pečenka v ostražitosti. „No máte pravdu. Skutečně. Na á šestce je evidována zcela unikátní nález. Litrová láhev s obsahem čiré kapaliny, hrdlo zalité pečeti voskem, nápis Elixír zapomnění. Zatím zcela unikátní a ojedinělé. Doma i na Slovensku.“

„Pánové, to ne. Zcela vyloučené. Jako kdybyste po kolegovi Švestkovi chtěli Věstnickou venuši. Ta láhev má pro archeologický svět nevyčísitelnou hodnotu. Elixír zapomnění. To dostane i samotného Švestku do kolen,“ kroutil doktor Pečenka zamítavě hlavou. „A bude to naše fakulta! Plzeň!“

Seděli v rekreační chatě, za oknem se koupaly hvězdy na temné hladině přehradní nádrže a otevřenými dveřmi dovnitř přilétaly čím dál falešnější tóny kytary i náhodného ženského archeologického sboru. Interiér chaty ozařoval pouze displej notebooku a láhev plná čiré tekutiny s červenou čepičkou pečeti vosku stojící na stole zářila v té tmě jako smaragd.

„Doktore, kolikrát vám to mám říkat. Žádný elixír. Ta flaška je plná chlastu. Jestli to pustíte do světa jako Elixír zapomnění, znemožníte sebe i Plzeň,“ hučel do Pečenky již dobrou hodinu Žabák.

„No a jak vám můžu věřit,“ vrtěl hlavou stejně dlouhou dobu Pečenka. V notebooku již měl připravené prohlášení pro laickou i odbornou veřejnost, ořezané fotografie s lahví elixíru na pozadí louky plné sond a seznam otázek, které podstrčí při rozhovorech novinářům.

„V pětasedmdesátém jsme ji tam zakopali. Tenkrát to přitáhl Houdy odněkud z Moravy,“ zopakoval mu Žabák snad už postě.

„Něco jako elixír zapomnění nevymyslíš,“ argumentoval doktor Pečenka.

„Houdy jo. Na blbosti to byl kadet. Ten nápis napsal na flašku modrým lakem na nehty. Vždyť se podívejte,“ argumentoval zase Žabák.

Pečenka opět sáhl pro láhev na stůl a sklonil ji do světla notebooku a prsty přejížděl písmenka nanesená na skle. Elixír zapomnění. „Vopravdu modrá,“ bručel si sám pro sebe.

„A nenapadá vás jiná nedestruktivní možnost, jak se o tom obsahu přesvědčit,“ zakončil nakonec zkoumání barvy otázkou.

„Jo. Votevřít to doktore,“ praštil rukou do stolu Mrkváč.

„No a dál,“ zadíval se na něj zdrcený Pečenka.

„Co se asi dělá s chlastem?“ zakroutil teď nechápavě hlavou zase Mrkváč. Vzal flašku do ruky, rukojetí nože oklepal pečeti vosk a vývrtkou na otvíráku vytáhl korkový špunt. Potom se zhluboka napil.

„Tak na tebe Houdy,“ vykřikl do tmy z okna a podal flašku Žabákovi.

„Doktore, doktore. Pane doktore,“ zaklepal nějaký hlas na ušní bubínky doktora Pečenky. Pomalu zvedl hlavu z desky stolu a klávesnice notebooku. Na čele měl vyrýsované přímo vzorové schéma odkryvu do šachovnice a v notebooku popsanych 582 stran písmenky bvgh.

Pomalů se otočil za hlasem, který jej probudil. Při překonání každého stupně otáčky mu mozkiem projela neuvěřitelně žahavá bolest. Očima vnímal dřevěné ostění, za oknem zvlněnou plochu vody ozářenou sluncem, zrzavé vlasy lemující pihatý obličej vyčnívající z námořnického trika ve dveřích a v žaludku cítil svíravou bolest.

„Co se děje plavčíku? Potápíme se?“ promluvil k tomu obličejí ve dveřích neznámým hlasem. S eděli na lavičce. Každý na jedné straně. O bok lavičky na své straně měli opřené usárny ze kterých vyčnívalo ostří polních lopatek. Mezi nimi stála láhev z čirého skla s nápisem Elixír zapomnění a na dně na dva prsty stejně čiré tekutiny lemované po obvodu řetízkiem průhledných perel.

„Neznáme se odněkud,“ prolomil ticho ten vpravo.

„Celou dobu, co tu sedím taky přemýšlím, odkud tě znám,“ odpověděl ten vlevo.

„Vždyť je to jedno,“ zalomili si palec.

Z budovy malého nádraží vyšel výpravčí, došel až ke kolejišti a rozhlédl se na obě strany.

Chrchlavý nádražní rozhlas oznámil, že vlak na Plzeň přijede k jedinému prvnímu nástupišti.

Vstali a nahodili si usárny na záda.

„To je tvoje?“ ukázal jeden na flašku na lavičce.

„Ne. Já myslel že tvoje,“ odpověděl ten druhý.

„Hm. Tak to tady asi už bylo.“ **Trapsavec 2019, próza old psavců**

Jan Jeňýk Valeš, Holýšov